Виходить 6 разів на місяць. Ціна одного примірника 2 фен.

Дрібних рукописів редакція авторам не звертає.

Ч. 2. Вецляр, 10. СІЧНЯ 1917. р. III рік. Ч. 49.

З новим роком!

„З новим роком!..“ гукають гармати в окопах, висилаючи кулї навздогін з поздоровленнєм...

„З новим роком!..“ кличуть салдати з поля бою до своїх рідних: жінок, дїтей, батьків...

„З новим роком!..“ чути глухий, придушений голос із свіжих могил...

А там, дома, ридаючи голосить сїмя: „З новим роком, дорогий сину, мужу—тату!..“ І одне однїсїньке бажаннє їх знов міцно, міцно сцїпляє в цю хвилю: „побачити ся живими скоро, скоро, вже в цїм роцї...“

Нїме, глухе, на отсї бажання—прохання московське правительство на мирове предложення Нїмеччини приказує: „З новим ром вперед, вперед по трупах...“

„Для нас нїякі жертви не є страшні і будемо воювати, аж доки миру не подиктуємо ворогові...“ кричить з посольської трибуни Родзянко...

„Клейнод, який бракує до царської корони—Галичину, ми мусимо здобути...“ балакає Горемикін...

„Дарданелї, Константинополь теж мусять салдати наші від Турка забрати...“ виголошує Мілюков, наче на базарі торговцик. „Злочином є зараз говорити про мір—хай жиє війна!!“ кричить цїлий бльок Мілюкова.

„З новим роком, хай жиє війна аж до самого кінця...“ додає президент мінїстрів Трепов.

І по заказу відправляють сьогодня пони молебнї по церквам за побіду отечества в 1917 роцї, бо—Росія хоче в цїй війнї зміцнити свою власть і силу,“ як сказав тому рік князь Голїцин.

Не принесли попередні три роки побіди Росії і московське правительство відкидає ноту мира Нїмеччини й її союзників та готове воювати на 1917 рік. А не пощастить і в цїм роцї Миколаєви II (а це можна сказати з гори) тодї прийдеть ся проливати в 1918 р. і так аж„до кінця,“ як балакає президент мінїстрів, Трепов.

Дай Боже, щоб той „кінець“ був аж ген-ген за Київом.

Принїс 1916 рік польському народові самостійність, то в цїм роцї ми бажаємо, щоб 1917 рік принїс всьому українському народові „Вільну Україну,“ а з відірваннєм України від Росії, всї клейноди царської корони спадуть і з „великого медведя—як каже Т. Шевченко—зробить ся маленьке кошеня.“

Тодї й війна найде свій кінець раз на все і вся українська сїмя спільно буде зустрічати кождий празник, кождий новий рік в себе на „Вільній Україні.“

І до Вас, товариші, ми кличемо на чужинї: „З новим роком!.. Дай, Боже, щоб будучий новий 1918 рік ми зустрінули в себе на „Самостійній, вільній Україні!“

Подоляк.

На новий рік.

Дай, о, Боже Всеблагий,
Щоби рік цей молодий
Безталанному народу
Мир, бажаную свободу
І все добреє принїс!

* * *

Щоб минули чорні днї
Навиженої рiзнї;
Щоб утихло люте горе,
Не кипiло з крові море,
Не лились потоки слїз;
Щоб прибитий лихом люд
Взяв ся знов за мирний труд,
Щоб веселий і щасливий
Він трудивсь на рідній ниві
За для блага вітчини.

* * *

Ще, о, Боже всеблагий,
Край наш милий, дорогий,
Нашу неньку Україну
В цюю нову роковину
Від неволї борони!..

К. Химера.

Що нам принїс 1916 рік?

Тому сто років були війни за Наполєона і вони принесли великі зміни в життю Европи. Вони зруйнували підвалини старого порядку февдального, де вищі стани, духовенство і шляхта, мали привилєї, а не мали нїяких обовязків; ті війни проголосили ідею рівности всїх людей перед правом і пробудили національне почуття народів Европи. І теперішна війна принесе, як дощ після бурі, великі плоди нового життя. Та нам ще зарано оцїнити всї наслїдки війни,—покаже їх життє, запише їх історія краще і докладнїще.

В сїй війнї не мало признак на будучу переміну життя европейських народів принїс минулий рік. Ми обговоримо тільки найважнїщі подїї, які нам показують на сей основний переворот після війни.

Страшна боротьба за істнованнє Нїмеччини подиктувала нїмецькому народови з а к о н, ухвалений парляментом при кінцї минулого року,—закон, що в с ї ч л е н и с у с п і л ь с т в а без виїмку к л я с о в о г о п о л о ж е н н я, полу і в і к у мусять принести в жертву вітчинї свої сили. Всї мущини і жінки від 16. до 65. року життя є о б о в я з а н і до с л у ж б и в м е ж а х д е р ж а в и. Сей закон підкреслює вартість кождої одиниці для держави і переводить в життє соціяльну ідею, після якої в державнім життю бере участь цїле суспільство. А вже перед цим законом перевело правительство органїзацію господарської засібности, що до земледїльних і промислових виробів, на основі якої вес витвір продукції, все майно окремих одиниць є власністю цїлого суспільства і мусить бути віддане на оборону цїлої держави.

Таким робом переведено в життє ідею, у здїйсненнє якої вірили тільки соціялїстичні партії. А Нїмеччина випередила світ сим законом і цією органїзацією і за нею мусять іти щойно инші держави, які ще й не доросли до того, от хоч би Росія.

Другою важною подїєю світового значіння є проголошеннє самостійної Польщі дня 5. падолиста 1916 р., а за нею проголошеннє права на с а м о с т і й н і с т ь усїх „м а л и х н а р о д і в“—хоч не в практицї, але в теорії у мировых умовах. У війнї зросло питаннє національного відродження поневолен. х народів до першорядного значіння. Ті що кинули припадково се гасло без глибокої застанови—себто Англїя і Росія, не стямились, що се двосічний меч на їх могутність і централїстичну велич. Тепер те питаннє свободи та культурно-національної незалежности вибуйнїло і заглушило всї мирові умови і рахунки і стало питаннєм нової доби людства. Воно мусить бути розвязане так, що кожда найменша нація мусить мати свою національну державу в етнографічних границях, а то миру не буде в Европі!

Третьою надїєю, рішаючою для будучої Европи, є іменованнє Гінденбурґа шефом нїмецького ґенерального штабу після румунського проголошення війни. З тою номінацією вяжеть ся переміна поглядів на цїли сїєї великої боротьби. До сього часу Нїмеччина бачила головне завданнє свого оружжа—боротьбу на західнім фронтї, а від тепер прийшла до пересвідчення, що з м і н и т и к а р т у Европи можна на користь Нїмеччини т і л ь к и н а с х о д ї. Проголошеннє самостійної Польщі каже сподївати ся, що зміна сеї карти піде в напрямі проголошення самостійности всїх поневолених Росією народів. З тих народів може Нїмеччина

зробити союз в господарсько-торговельних цїлях проти англїйсько-російської перемоги. Звідси повстав проєкт проф. Д-ра Пайзера, щоби утворити болгарсько-румунсько-український тридержавний союз в звязи з осереднїми державами. Він дає богато до мисленння і вказує, якими дорогами піде життє східної Европи після сїєї війни.

Четвертою подїєю, що стоїть в звязку з попередньїми, для нас першорядної ваги подїєю є видвигненнє української справи до значіння міжнародного питання, яке мусить заважити у мирових умовах. Саме 1916 рік приніс нам новозасновану часопись „Остевропейше Цукунфт“ —відавану товариством „Україна“. зложеним не з Українців, а з самих Нїмців. Знак сьому той, що українська справа стала займати вплывові круги Нїмеччини і осереднїх держав. І хоч як хотїли Поляки і Росіяни замовчати про сю справу перед світом та перекручували факти, і хотїли українське питанне зіпхнути до справи внутрішнього свого уладження після війни—Україна ~~зни~~йшла поза межі хатньої справи Росії і Польщі. І так з проголошеннєм автономії Галичини піднялись голоси: що буде з Українцями, чи вони мають бути пожертвувані Полякам, чи нї? І справа автономії устряла та відтягнулась, а наступив факт першорядного значіння для української справи: столицю польського намісництва перенесено зі Львова до Кракова. Далї між умовами мировими в Англії вирinуло українське питанне, що українські части Галичини мають бути прилучені до „Малоросії“. Хоч ся умова подиктована поки що на користь Росії, та сама подія проголошення сеї справи в мирових умовах видвигає нашу справу до значіння міжнароднього. Хоч як Росія хотїла затаїти мовчанкою українське питанне, як внутрішну суперечку теоретиків язикознавства перед світом, та не вдалось. І нам не дивно, що російські часописї дуже люті на видвигненнє української справи до міжнародного значіння в Англії на рівнї з Польщею і з Сербією—та видвигають її не емігранти, як пишуть російські часописї, а інтерес воюючих держав по обох сторонах.

Тому російські круги, передовсїм партія Мілюкова, відчувають, що українську справу треба полагодити перед мировою конференцією проголошеннєм автономії України. І от льозанська часопись французська „Ль Україн“ в 18. ч. з 25., грудня доносить з поважного жерела таке: Гурт Українців, який числить поміж членами проф. Грушевського і думського посла Александрова при співучасти Мілюкова, працює над предложеннєм закона про автономію України. „Новоє Время“ впевняє, що українське питанне буде предметом парляментарних нарад на однім з близьких засїдань думи. Тому нам тепер ясно, чому Англія

Новорічна казка.

Час наближав ся до півночи... А він сидїв і чекав, схиливши посивілу голову так низько, що борода торкалась колїн. Кругом була темрява ночі, морозна й таємна зо всима її дивними проявами. Зверху над головою мерехкотїло золотими цятками-зорями, а внизу виднїлась земля з завмерлим на якийсь час життям... Він, старий, держав в ослабілих руках всї простори і прислухав ся зтурбовано, як помалу, крапля за краплею, покидали його сили. То був Старий Рік, що зібрав ся йти у вічність, слїдом за другими старими, минулими роками. Все, що вспів натворити за ввесь час, він зібрав в сакви і чекав понуро на свого наслїдника. Поки що він був над усїм паном.

З вітром нараз донїс ся глухий звін: раз по раз одбивало щось минулий час. Пробило одинадцять; звуки ті гострим чимсь відбились в його серцї. Значить, ще одна година і я піду в мандрівку! майнуло в голові. Звів він очі, аби хоч трохи забутись... І стали йому уявлятись подїї колишнїх молодих лїт, його минулого панування з того часу, коли він веселий, здоровий, разом з вітрами поспішав сюди. Пригадало ся, як зустрічали і вітали його, що говорили і що писали по газетах та по журналах йому. Помятає він, як поет якийсь написав в честь його вірш. Там була і хвала йому, молодому Новому Рокові, були там надїї на кращу будучність, світлі думки, рожеві фарби. Бажало ся там чогось і собі і людям, гарного ладного життя, щастя й спокою, долї... Але не вистарчило у поета сили; поблїдли скоро його надїї...

Затихла пісня, укрилось лице сумом.

Новий Рік, увійшов в свої права і нїчого не принїс, крім слїз. Поет одійшов у вічність і таки у цьому ж роцї, в осени, мороз помняв всї квіти на його могилї... Памятає також, як на веснї прилетїли ріжні пташки: соловейки, зозулї, деркачі й инші птахи веселі, безжурні, що вспіли одпочинути в далекім краю за зиму; прилетїли, аби поспівати, але, побачивши сльози людські, не захотїли веселитись: тяжко їм було від чужого горя. Кинули вони все і подались знов туди, де небо без хмар, де пісні лунають вільно... Позбавив він тодї весну веселих крикливих співів, а пташок квітчастої весни...

А далї... По ночах небо надалеко освічувало ся пожарами і густий смородний дим гнїту стелив ся по землї, затемняв розсудок людям, труїв їхню кров... Вода червоною ставала од тієї крові... Пла-

у вислові мирових умов подиктувала, що українські части Галичини мають належати не до Росії, а до „Малоросії“—себ то до України.

Сим і кінчимо свій нарис найважнїщих подій минулого 1916 р. Він є предтечою нового порядку світового, який принесе історія після сїєї великої війни. Сподїваємо ся, що новий рік 1917. принесе для нас ще важнїщі факти, принесе здїйсненнє сього, чого ждемо ми, як найбільший нарід поневолений в Европі—себто проголошенне нашої самостійної держави. По погромі над Росією се мусить наступити і наступить! Тільки дай, Боже, щоби се принїс нам вже 1917 рік разом з миром для всїх людей і свободою всїх поневолених народів. *Ш.*

З таборового життя.

Т-во Старших ім. І. Мазепи. 3. сїчня скликані були звичайні загальні збори, на котрих давали звіти зі своєї дїяльности: старший табору, управа т-ва, представник до Ґенер. Старш. і старші бльоків. Обговорювались ріжні, дрібні адміністративні справи, а також справи що до ведення просвітно - організаційної роботи по баракам і бльокам. Крім того змінено деякі точки статуту і ухвалено на далї приймати в т-во тільки таких членів, котрі є членами т-ва „Сїч“.

Инші справи денного порядку за браком часу були відкладені.

5. сїчня знову зібралось Т-во Старших для закінчення зборів, розпочатих 3. сїчня.

На сїх зборах вибрали (тайним голосованнєм) старшого табору, нову екзекутиву, представника до Генеральної Старшини, затвержено бльокових старших, намічених бльоковими гуртками і принято декілька нових членів до т-ва.

Шупик.

.....

Стріча Різдва. На вечір 24. грудня ст. ст. для стрічі Різдва в Народний Дім були запрошені картками члени всїх таборових організацій і учнї школи. Саля була прибрана для вечера; уквітчані були свіжим гіллям ялини стїни й патрети Т. Шевченка, І. Франка, Гонти і національні українські герби. Вздовж салї поставлені були столи для гостей, а посередині салї стояла убрана цяцьками і ріжнобарвними лентами ялинка. Запрошених ставало все більше й більше, так що деякі з гостей, за нехватком місць за столом, сидїли просто на стільцях. Перед початком вечера прийшли сїчовики в убранню, яке було видане їм на празники. Приємно якось для ока відріжняли ся прибрані постатї сїчовиків в синїх чумарках і сивих шапках серед одноманїтної маси гостей.

Кожний сидїв і чекав, коли почнеть ся той вечір, розглядаючи то ялинку поки що, то людей. Але ось запалили на ялинї свічки. Співаки проспівали „Рождество Твоє“ і деякі колядки. Потім Товариш А. поздоровив всїх присутних з Різдвом і побажав, щоб вже друге Різдво довело ся зустрічати на Вільній Україні. Мабуть кожний з присутнїх лїтав думкою в рідну сторону, пригадуючи свою

кала тодї земля і до Бога взивали помучені люде, проклинаючи його тяжкий рік...

Чого тілько не приходило в голову...

Все пройшло, минуло ся і оставсь тепер він старий, хорий, напівзамерлий, нїкому непотрібний; та ще лишились в життю землї глибокі слїди, борозни од його рала.

Вилїзла колись кучерява його голова, помарнїли очі, що так ярко колись горіли, висохли жили і тремтять старі руки...

До вуха його з просторів долїтали згуки якоїсь мельодії напів забутої... щось знайоме... а... і в серцї заворушились спомини знову. Так і його колись зустрічали... Давно те було—триста шістьдесять і шість днїв вже пройшло...

О... знову... брязкіт тонкого скла, сміх—то частують ся чарками, переповненими шипучим вином. Пють і радїють нарожденню Нового Року і смерти старого. Дають йому все, що перетерпіли, що пережито, а собі лишають надію, радощі та вино.

Нараз, як легким вітром його обдало, повернув ся і побачив, як мимо стали проходити: час, сміх, горе, біда, зло, гордість, талани, слава, і всї другі його подорожні.

Вони спішили зустрічати Новий Рік.

Всї пройшли мимо...

І нїчого не дістав він од них, крім байдужних поглядів, а колись за пана вважали його. І в безсиллї опустилась голова. Тепер він ще поки пан, але не той, що повелїває й грозить, а той, що просить, пан старець...

Повіяло знову вітром, але легким, теплим; і підвівшись Старий Рік побачив, як до нього наближалась якась жіноча постать, та нараз повернула назад з наміром піти геть.

—Куди ж ти, молодице, тїкаєш?—запитав ся Старий Рік.—Підходь близче і назвись, хто ти і чого шукаєш? Хотїв було встати та ноги—не слухали... Жіноча постать одягнена в шмаття, струнка мовчазна, осяяна незвичайним світлом, підійшла і сїла поодаль.

—Чи можна отут у вас перебути до півночі, дїдусю?—тихо запиталась вона. А голос був твердий та чистий, як срібний дзвонок. Очи горіли цїлою пожежою вогню.

—Можна,—чому ні?! одказав Старий Рік „А хто ж ти є?“

—Я є всїми любима і всїми гонима!

—Тоб то?

родину, що теж в цю пору зустрічають Різдво, та пригадуючи колишні веселі колядки домашнього Різдва з снігом, з морозом, з дітьми та з незвичайно приємним празниковим настроєм і почуванням.

На вечері грала орхестра таборової музики, тоді як гості брали з буфету маленьку закуску та по шклянці вина.

На початку з вечера були зроблені фотографічні знімки таборовим фотографом. Хоч і не було радости й оживлення в очах присутніх то все ж добре, що такий вечір провели громадою.

Л. Л.

.....

Театр. У неділю, 7. сїчня по новому стилю, на перший день святого Різдва, т-во ім. М. Лисенка упорядило денну виставу в Народному Домі. Йшла драма Шевченка „Назар Стодоля", що деякими картинами хоч трохи нагадувала про дороге кожному Святе Різдво, яке український народ так гарно шанує, славлячи в радісному настрою велике свято приходу Правди на землю чудовими колядками.

Не знати з яких причин пєса в деяких місцях була скорочена. Так, в другій дії музиків та кобзаря зовсїм не було. Декорація в инших місцях була невідповідна. Смішно було дивити ся на сьогочасну міщанську канапу, яка мала стояти в багато прибраній килимами й оксамитами світлиці козацького сотника 17. столїття та на голі грубі табурети, замість лавок та стільців, застелених оксамитом. Верхнїй костюм у Галї не знати для чого був з подвійними рукавами, як у козацькому кунтуші, а спідниця точнїсїнько як у городської „модистки". Дивне й цїлком не природне те, що Галя перевязувала старостів не тканими рушниками, а якимись червоними поясами. Декорація й реквізит мають не останнє значіннє і на їх не можна не звертати уваги. Також не зрозуміло, для чого на протязї майже всїєї 3. дії виднїв ся зза лаштунків мабуть сценар з книжкою в руках.

Та як що деякі з цих недостатків можна ще вибачити, зважаючи на умови, в яких відбувають ся тут вистави то нехтування мовою простити нїяк не можна. Наш театр істнує давненько, артисті майже все одні, багацько давали вистав, пора б отже як слїд вивчити українську мову і призвичаїтись до неї. Між тим один з найстарших артистів, що відогравав ролю сотника говорить з московським акцентом („пагавари" „відкуля") і ин. та часто робить невідповідні наголоси в самих звичайних словах. Один із старостів сказав замісць „пряла" слово „прала", яке має цїлком инше значіннє.

Одним з найкращих артистів у нашому театрі безперечно є т. Д-р. Треба дивувати ся як у його хватає уміння й сил передати почуття, манєру й жести жінки. Сцену зі Стехою в першій дії він віддав знаменито. В кожному слові, в кожному рухові відбивала ся жіноча нїжність, дївоча любов та надія, що старости таки прийдуть не від старого, паскудного полковника, а від любого, молодого, чорнобривого її Назара. Так натурально передати сю сцену може тільки справжня артистка.

Товаришові П-му на сей раз досить добре

—Правда!

—Чогож ти шукаєш і чого хочеш? — запитавсь у Правди Старий Рік!

—Хочу де небудь відпочинути, поки мине Старий Рік, а потім зустрінути Новий і ждать од нього, може хоть цей дасть менї полекшу і не буде гонити, як старий!..—одповіла задумуючись, Правда:

—Хіба Старий так багато зла тобі зробив, що будеш ждати, аби обминув,—запитав ся Старий Рік.

Немов зашуміли десь степи спілими хлїбами, зеленими травами, так полились з уст жінки слова. Високі стебла, здавало ся гнулись одно за одним, нахилялись до самого вуха і шопотїли про своє нове, незнане життя. Сидїв Старий Рік і слухав. До відомого йому прибавлялось невідоме, до скарг—нові скарги, а до слїз—річки нових слїз, і безпомочний він був проти огнених і заколихуючих слів правди...

—В повітрі пронїс ся звук, видно годинник пробив половину дванадцятої...

—Годї! годї!—з силою сказав Старий Рік—а то не донесу всього тягару в далечину! Бачу, що нїчого я не принїс людям... нехай надїя не кидає їх, а я піду нїкому непотрібний, щоб більше не приходить і понесу з собою те, що вспів наробити в серцях людей. І затих...

—Хто ж ти дїдусю?—здивовано спиталась нарештї Правда.

—Я є Старий Рік!

—До вуха долетїв чийсь плач. Можна було розібрати, як хтось убивав ся по чимсь, велике видно горе було, бо такої розпуки, такого лементу не счинить звичайний випадок...

—Чуєш?—спитав ся він. І в голосї чувсь неспокій і досада. Йому може не хотїло ся чути тих постійних згуків перед кінцем, але вони мимо волї лоскотали вухо.

—Чую!—одповіла Правда.—А чи знаєш же, хто то плаче там, тодї як инші сміють ся і пють вино?..

—Не знаю, але догадуюсь, що мабуть багато горя зазнав той чоловік, якого голос доносить ся в перемішку з иншими згуками сюди!—сказав Старий Рік.

—То плаче мати по дитинї... то плачуть всї покривджені... Ось прислухай ся і ти почуєш такі ж розпучливі згуки, тільки кріпость і сила їх ослабіла. Давні струни од часу мокріють і ржа, що

удала ся молода ключниця Стеха. Рухи, голос і вираз лиця—все було обдумане й цїлком відповідне.

Тов. Б-їв умілою, живою грою правдиво відбив молодого, закоханого Назара Стодолю. Лїричні місця у його вийшли досить добре, і тільки там, де треба було виявити муки серця, або гнїв проти Сотника, почувалась у його ненатуральність, фальш в тонї голоса.

У т. Б-ка добре вийшов Гнат—щирий товариш, побратим Назара. З початку й до кінця він додержав ся тону й дав суцїльний тип козака, що над усе ставить чоловічий розум та козацьку волю.

Гуртові сцени та спів („Закувала сива зозуля“) вийшли добре. Танцї вийшли на прочуд гарно (т.т. Н-н, П-кий), без тих головоломних викрутасів, на які наші танцюристи часто грішать. В нагороду за це т.т. артисти одержали гучні оплески й виклик на „ще“.

С. К-ий.

Театр. У Неділю 7-го сїчня (1-й день Різдва) Т-во імени М. Лисенка уладило концерт і невеличку виставу. Концерти трапляють ся у нас в таборі не дуже часто. І тому здавало ся мусїли б вони бути відповідної вартости. На жаль цього не можно сказати. Такі гарні річі, як „Іван Підкова“ Лисенка були виконані недбало. Хор виглядав слабо дисциплїнованим, орхестра також непевною в деяких місцях. Пояснюєть ся це тільки відсутністю ідеї, серьозности. Вражіннє загалом від усього концерта, що займив собою 2 оддїла, посереднє; бракувано як-раз життя, руху. Бажаємо надалї почути щось більш сердешне, з більшою щирістю оброблене.

Весела пєса Кропивницького „По Ревізії“ пройшла цїлком добре, підняла настрій у слухачів. Горілка парувала, як і слїд, і вся „братія“ зі старшиною (т. З—ко) на чолї уявляла собою дїйсно мальовничу картину. Риндичка (К—жа) була чистїсенько наша баба шептуха й цокотуха. Чудово виглядав і свідок Гарасько, котрий викликав цїлі вибухи реготу. Трохи слабіще провів виразну ролю старожа т—ш Л—ич.; головна хиба—низький тон і несміливість дикції. Взагалї не почувалась зіграність у артистів. Треба бажати, що б справа театру й на далї нестримно развивала ся.

Щиро дякуємо всїм за розвагу!

Безсторонній.

В понедїлок. 8. сїчня, т-вом ім. М. Лисенка була поставлена драма в 5. дїях М. Кропивницького—„Зайдиголова“.

Головні ролї драми як найкраще подїлені були між артистами і вся пєса, жива й сама по собі, пройшла живо, цїкаво і викликала в памяти кожного дїйсне, знайоме життя.

Тов. Ш—ель в ролї Захарка Лободи дав живий тип розумного, добросердечного й хазяїновитого батька. Хорошій грі його цїлком відповідав і хороший грім.

Надзвичайно хороше виконав ролю Гапки, жінки Лободи, тов. К—жа, який своєю грою талановито показав тип злющої характерницї свекрухи, що стільки лиха робить ізза свого самолюбства і

зараз же сїдає на них, не дає змоги їм згучати голосно і чисто, а що далї то й зовсїм переривають ся вони...

—Я була там увесь час, але мене прокляли, як тільки надійшла нужда і злиднї, а потім і невіра в краще. Ось тебе випровожають не так, як зустрічали. І цей Новий Рік, що настане і якого так оце зустрічають, теж будуть не так вже випровожати,—оповідала Правда.

Голос здавалось сам по собі губивсь, але слова кріпко залягали в мозку. Старий Рік сидїв, прислухав ся до голосу Правди і разом з тим чекав собі зміни, перебираючи великі сакви свої. Багато їх у нього набрало ся...

Правда приступила ближче до нього і, показуючи на одну сакву пальцем, питалась: „А що ж ото в тебе, дїдусю, в цїй торбі?

—Страждання—і скорше беру я їх з собою, щоб чистим серцем могли люде зустрічати Новий Рік!—одповів Старий Рік.

—Добре,—а в цїй?—спиталась вона, показуючи на найбільшу торбу.

—А в цїй—сльози; я їх теж беру з собою, аби чистими й ясними очима дивились люде вперед!—одказав Старий Рік.

—А тут що?—не переставала питати Правда.

—Застарілі надїї, завмерлі бажання, голод і все, що було в життю за ввесь мій час панування?..

—Ш-ш-ш-ш...зашипів десь неначе годинник і в повітрі поплили хвилею глухі згуки. „Новий. Рік! Новий Рік! Вітаєм тебе!. Просимо?—почулись голоси... Чуєть ся стара, напівзабута мельодія.... Круг Старого Року роями, хвилями носять ся нові і давно пережиті згуки...

Сміх безтурботний... веселий сміх...

І помалу став Старий Рік зникати, ховатись у мрацї з великими саквами, повними всього призначеного на забуття...

Пішов у вічність і все забрав—забув тілько спомини...

Правда перед тим попрощала ся з ним і пішла також уперед, назустріч Новому Року, який тим часом вже прислухав ся до життя...

Поети писали йому вірші і сподївались кращого для себе й для людей...

Л. Любисток.

тільки, накоївши страшного лиха для своєї ж сїмї, приходить до каяття.

Дїйсним життєм віяло від гри тов. Ш—ая в ролї Митрофана, старшого сина Лободи.

Головну ролю драми, ролю Василя, Зайдиголови, тов. Б—ко виконав так хороше, що театр переживав з артистом саме життя. Кождий згадував таких завзятих красунчиків — мазунчиків материних, що своєю вродою та безхарактерністю стільки бешкету буває нароблять для себе й для сїмї.

Натурально й захвачуюче виконав важну ролю Домахи тов. Д—р, а тов. Б—їв ролю Карпа. Видно було по грі глибоке розуміннє артистами своїх ролей та розуміння відповідних типів у самому життю.

Добре грав тов. П—кий в ролї вдови і тільки місцями бракувало знання ролї.

Успішно провели менш відвічальні ролї товариші: Н—кин, К—ер, Ч—ка.

Тов. Д—кий з повною умілістю показав цїкавий тип бувшого „присяжного засїдателя“, який призвичаїв ся говорити „судейським язиком“.

Багато було гарних, натуральних сцен, картин, які викликали то почуття гнїву за лихи вчінки (Гапка), то почуття симпатії і сльози за покривджену вірність, доброту і правду (Домаха).

На такій пєсї, при такій хорошій грі люде научають ся пізнавати й оцїнювати вартість одиниць в життю, які частенько зустрічають ся в ньому.

Взагалї пєса так гарно йшла, що при тій грі деякі побічні дефекти дуже різко кидали ся у вічи. Так, тов. П—ць коротюсїньким виходом в ролї молодицї своєю тихою й несміливою балачкою замітно шкодив загальному вражінню, а ще більш шкодив як раз в найцїкавіщих місцях суфлєр своїм занадто голосним бубонїнням. Також шкодила вражінню технїчна несправність із завісою. Т. т. артисти дійшли вже до того сценїчного успіху, коли треба брати на увагу всї технїчні й инші детайлї в інтересах художнього вражіння.

Г—р.

.....

Т-во „Воля“. 9. сїчня видбули ся загальні збори т-ва „Воля“. Збори пройшли скоро, бо важного нїчого не обговорювалось. Давались лише звіти екзекутиви, представника до Ген. Стар. і голов губернських комітетів. Після звітів вибрано нову екзекутиву, представника до Генер. Стар. і ревізійну комісію, на чому збори й закінчили ся.

Шупик.

ВІЙНА.

(від 3. грудня 1916. до 9. сїчня 1917. р.)

Ливонсько-російський фронт.

Росіяни підняли наступи коло Мітави-Риги на північнім крилї фронту, над рікою Аа, де вдерли ся у нїмецькі лїнії і здобули 800 метрів землї, але втратили 900 людей до полону. Так само коло Динабурга ведуть ся бої о посїданнє важного острова. Але се все має льокальне (місцеве) значіннє.

Румунсько-семигородський фронт.

Дня 5. сїчня взяли болгарсько-нїмецькі війська кріпость Браїлу. Всї фабрики в Браїлї удало ся Росіянам знищити, але не вспіли забрати 350 вагонів збіжа, які впали в руки Нїмцїв.

Дня 8. сїчня взяли другу кріпость Фокшанї і проломили сильні укріплення коло Одобеші. Росіяни втїкають на лїнїю Серету. Остало тільки укріпленне місто Галяц в руках Росіян, та з Добруджі виперто російські війська зовсїм.

В Карпатах ведуть ся бої коло Ойтош, там провадили Росіяни 9 разів наступ, та він не удав ся. Небавом буде увесь долїшний Серет в руках осереднїх держав. За той час Нїмцї взяли в полон на східнім фронтї 8.500 салдатів, 36 скорострілів і 4 гармати.

МИР.

Про відповідь почвірного порозуміння з умовами мировими Вільсонови поки що незвістно. Тільки у французьких часописях пишеть ся про мирові умови от що: Вільсон хоче знати наші умови. Від 29 місяцїв говоримо йому в голос: ми жадаєм гарантій (запоруки), що така війна не повторить ся. Якіж вони? Росії—Царгород, Італії—Трієст і Трентіно (місто в полудневім Тиролї), Сербії і Румунії—розвязаннє австрійської держави, себто: Семигород Румунії, Хорватію і Босню—Сербії; Франції—Ельзас-Льотарінгію; Бельгії—невтрального лївого берега Рейну; Англії—побіди над фльотою і сухопутним військом. Анґлїйські часописи подають таку програму (воєнні цїли) анґлїйського прімєра мінїстрів Льойд Джоржа. Відбудова: Нїмеччина віддасть увесь западний край, Анґлія задержує нїмецькі кольонії, Франція Ельзас-Льотарінгію, Бельгія одержує Люксенбург, Росія Царгород. Відплата: 10 мілїярдів фунтів готівкою, або вартісними заставами і відбудова всїх затоплених кораблїв. Гарантії: Кінець династії Гогенцолєрнів в Нїмеччинї, і скиненнє з престола болгарського Фердинанда і грецького Константина! Не аби яка програма Англії, та за короткі руки!

З огляду на відмову почвірного порозуміння що до мира з Нїмеччиною, нїмецький і австрійський цїсарі видали розкази до своїх салдатів такого змісту: „Наші вороги не хотїли прийняти предложеної згоди. З Божою помічю змусим їх до сього нашим оружжєм.“ Так війна далї буде, але буде ще більш жорстока і безпощадна—поки настане мир!

Вісти з Росії й зі світа.

ВІДРОЧЕННЄ РОСІЙСЬКОЇ ДУМИ.

Зі Штокгольму доносять 7. сїчня таке:

Царський указ відрочив засїданнє Думи до 25. сїчня. Перед останнїм засїданнєм в ночі 30. грудня вийшов наказ переведення закону, що в Росії впроваджуєть ся загальний примус роботи (на взір Нїмеччини). На засїданню взяла Дума сей провект під нараду. Але в дискусії виступила безпощадна критика правительства. Мілюков між иншим таке говорив: „Подібність теперішнього стану з відносинами 1905 р. повинна бути осторогою для правительства. Думу кождої хвилї може розігнати товпа (царських шпіонів). Надходить буря; коли вона стихне,—не знати. Ми мусимо встояти на становищі.“ Безбосередня відповідь на се було розігнаннє Думи. Правительство переведе закон примусової служби загалу без Думи, власною волею.

Се є перший випадок наглого відрочення Думи без прочитання указу царського. Трепов висловив ся так: „Ще одно засїданнє Думи і вся Росія стане в бунтівничім огнї!“.

КОНФЕРЕНЦІЯ ПОЧВІРНОГО ПОРОЗУМІННЯ.

У Римі відбуваєть ся спільна конференція представників почвірного порозуміння. Предметом наради є: цїпкійший звязок народів почвірного порозуміння й установа одноцїльного фронту під мілїтарним і господарським зглядом. Хочуть отже мати один провід у войнї й одну думку у взаїмних господарських цїлях, до чого має довести—1) одна команда, 2) спільність воєнних способів, 3) один для всїх плян воєнний—вдарити в найслабше місце ворога. Італїйські часописи подають за найслабші місця: італїйсько-австрійський і македонський фронт (бо тут є інтерес Італії).

ПАНСЛАВІЗМ У ПРАКТИЦІ.

Росія уживає всїх способів втягнути австрійських Чехів і Словаків у свою армію. Так оголошує часопись в Київі, „Чехословянин“ таке: друга рота 114. товариства полонених, що перебуває тепер в Київі, взиває всїх Чехів та Словаків ступити в ряди чесько-словацького віддїлу в російській армії. Всїх вступивших до російської армії Чехів вихрещують попи на провославє, (чи той хрест спасе від смерти!) Але тим вільної Чехії, нї Словаччини не збудує їм Росія.

ЩО ДІЄТЬ СЯ В ПОЛЬЩІ.

Швайцарська часопись „Найє Зюріхер-Цайтунґ“ пише ось таке: Офіціозні нїмецькі звідомлення з Польщі стали зовсїм скупі, а в кінцї такі зовсїм перестали появляти ся. Настрій серед польського населення по першім соломянім огнї запалу став байдужий до справи. Як відомо, центральні держави рішили утворити з добровольців польську армію і в манїфестї обох цїсарів піднесено, що спільна праця польських віддїлів з нїмецькими і австроугорськими військами має покласти основи під будуччину Польщі. А посол Яворський обїхав Польщу і виразно заявив, що Польща за проголошення самостійної держави може виставити Нїмеччинї в поміч мілїонову армію; але папір і слова—полова, а дїло—диво!. Тому нїмецькі власти працюють над утвореннєм провізоричної польской державної ради, яка зайняла ся би справою утворення сеї армії. Але польські партії поставили такі умови: рада має бути горожансько- полїтичною установою, що має приготовити вибори до сойму на демократичній основі, а не займати ся утвореннєм армії, що належатиме до сойму. Тодї нїмецький генерал Базелер зібрав представників партії і промовив між иншим, що не Нїмцї потребують армії, а Польща!

Відрочення такої важної справи до покликання сойму може польській справі тільки пошкодити. Тому до 24. годин мусять партії предложити кандидатів до будучої Ради.

Польські партії взяли сю справу під обраду і по довгій суперечці виставили кандидатів, але їх військова власть не затвердила. Тим робом ще до Різдва не була рішена справа. Представники національно-демократичної партії і партії реальної полїтики (москвофілів) взяли участь в тій радї під умовою, що так звана „провізорична Рада“ не має займати ся утвореннєм польського війська.

Щойно вчера (9. сїчня) донесли часописи, що утвореннє провізоричної державної ради зістало довершене і вона збереть ся в сих днях для обради.

ЖЕРТВИ.

На памятник. В Комітет по будові памятника:

від II бльоку по підписному листу № 2— 8 мар. 80 фен
„ VIII „ по 4 підписн. листах №№ 8—28 „ 60 „
„ IX „ по підписному листу № 9—17 „ 25 „
„ робітнич. команди Grossenheim № 2413— 1 „ 70 „
„ роб. ком. Eschborn від т. т. Ф. Ш.—30 ф., Я. Т.—20 ф., М. Л.—50 ф., Д. З.—20 ф., Ф. Ч.—30 ф., Н. С.—30 ф., М. Г.—30 ф., М. В.—30 ф., П. А.—20 ф., Т. Г.—20 ф., О. Р.—20 ф., І. Ч.—20 ф., М. Д.—10 ф., І. С.—20 ф. Разом 3 мар. 50 фен.

Разом . . 59 мар. 85 фен.

Через Редакцію: від т. т. роб. ком. Франкфурт н М.—М. Н-ко, Г. Д-ко, Ф. Л-кий, П. Т-ов, Н. Д-ба, Т. Н-в—6 мар.

Від робітнич. команди Niederdorfelden—5 мар. 80 фен.

Переписка Редакції.

Тов. П. К-ук, роб. ком. Нїдер-Роден таб. Вормс. Грошей 50 фен. від Вас одержали, на які будемо висилати Вам „Громадську Думку“ і „ Вістник С.В.У.“ 2 місяцї.

Т.т. роб. ком. Hofgut Bieber. Часописї Вам висилаєм.

Тов. З-ко, роб. ком. Hergesdorf. Грошей 1 мар. одержали, на які будемо висилати Вам всї часописї.

З друкарнї „Союза Визволення України“ в таборі Вецляр.